

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра політології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

Рівень вищої освіти – перший бакалаврський

Освітня програма «Політологія. Національна безпека»

Спеціальність 052 Політологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 2

Від 26 серпня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до спеціальності
Викладач (-і)	Климончук Василь Йосифович
Контактний телефон викладача	+380978913943
Е-mail викладача	vasyl.klymonchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Цикл професійної підготовки. Обов'язкові дисципліни Теоретична підготовка
Обсяг дисципліни	<u>6</u> кредити ЄКТС, <u>180</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю) та згідно з графіку перебування на кафедрі.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» є важливою складовою підготовки фахівців зі спеціальності 052 «Політологія», яка передбачає вивчення концептуальних засад формування та розвитку системи національної безпеки України, зокрема, її складових, інституційних основ, механізмів, методів та інструментів публічної політики у сфері національної безпеки, з урахуванням питань євроінтеграції та досвіду провідних країн світу; процесу та алгоритму прийняття управлінських рішень у цій сфері; класифікацію та ієрархію загроз національним інтересам; заходів адекватного реагування на ці загрози; цілей, методів та інструментів стратегічного управління у сфері національної безпеки, тощо.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є ознайомити студентів з основами політичної науки та її місцем серед галузей суспільного життя; узагальнити етапи розвитку світової та вітчизняної політичної думки; обґрунтувати процес інституціоналізації політології як навчальної дисципліни; допомогти розібратись у таких основоположних проблемах, як методологія політології, її понятійно-категоріальний апарат, основні методи, причини та особливості політологічного дослідження; розкрити роль та основні функції політології в суспільстві; дати студентам знання, необхідні для роботи з різноплановою політологічною літературою (пам'ятками світової політологічної думки, монографіями, науковими статтями, довідниками, словниками) для наукової роботи загалом; формування змісту та особливостей правовідносин у сфері адміністративної діяльності, набуття умінь, і навичок підготовки проєктів нормативно-правових актів, аналітичних довідок, пропозицій; експертної оцінки нормативно-правових актів	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності:

ЗК 01 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 06 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

ЗК 07 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства

.....

Фахові компетентності:

СК 01 Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат політичної науки, загальної теорії, структуру та національної безпеки

СК 02 Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної політичної думки.

СК 03 Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК 04 Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії та політичної методології у фаховій діяльності.

СК 05 Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК 09 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30 годин
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30 годин
самостійна робота	120 годин

Ознаки навчальної
дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I	052 Політологія	I	Нормативний

Тематика навчальної
дисципліни

Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Студентський путівник. Професіоналізація та спеціалізація політичної діяльності.		2	0	
Тема 2. Основні положення про академічну доброчесність.		2	0	
Тема 3. Цивільна безпека. Основні положення охорону праці та безпеку життєдіяльності.		2	0	
Тема 4. Політологія як наука. Місце політології серед галузей суспільного знання, її взаємозв'язок з іншими науками		4	4	10
Тема 5. Методологія та основні категорії політології. Особливості політологічного дослідження.		2	2	5
Тема 6. Політологія і суспільне життя.		2	2	10
Тема 7. Національна безпека в контексті політичної науки		2	2	10
Тема 8. Концептуальні засади формування, розвитку та забезпечення системи національної безпеки.		2	2	5
Тема 9. Держава як основний політичний інститут. Національна безпека в системі державного управління		4	4	10
Тема 10. Структура та критерії стратегічного планування національної безпеки.		2	2	10
Тема 11. Сутність економічної безпеки держави в структурі національної безпеки .		2	2	10
Тема 12. Інформаційна безпека як невід'ємна складова національної безпеки		2	2	10
Тема 13. Соціальна компонента національної безпеки: структурно - інституціональний аналіз		2	2	10
Тема 14. Екологічна безпека в структурі національної безпеки .		2	2	5
Тема 15. Теоретико-методологічний дискурс щодо розуміння етнополітичної безпеки		2	2	5
Тема 16. Глобальні та регіональні системи безпеки		2	2	10
ЗАГ.:		30	30	120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Структура розподілу балів передбачає: 1) 10 балів – за активну участь під час лекційних занять; 2) 70 балів – за участь у практичних заняттях та виконання тестових завдань; 3) 20 балів – за виконання підсумкового завдання. Разом – 100 балів			

Вимоги до письмових робіт	Вид роботи: письмова контрольна робота у формі тестового завдання (складається з десяти питань, вісім питань передбачають визначення правильної відповіді із заданих і оцінюється по 1 балу кожне, 9 і 10 питання описові і оцінюються 2 балами. Максимальний бал за письмову контрольну роботу становить 10 балів).
Семінарські заняття	Умовою результативної участі студента в практичному занятті є продемонстровані вміння щодо пошуку актуальної інформації, логічного й нестандартно мислення та успішне виконання тестових завдань в рамках аналізованої проблематики.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови набрання ним не менше половини запланованих системою оцінювання курсу балів протягом поточних занять. Контрольна робота проводиться в письмовій формі у формі тестового завдання і враховує увесь навчальний матеріал.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – письмова робота.

7. Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим (у разі неможливості відвідати заняття повідомляється викладач). Пропущені заняття відпрацьовуються у визначений викладачем час. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених змістом навчальної дисципліни, та старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Академічна доброчесність: роботи здобувачів вищої освіти повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання, списування є прикладами академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, що здаються із порушенням строків без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу декана факультету за наявності поважних причин.

Політика виставлення балів. Враховуються бали поточного контролю, самостійної роботи, модульного контролю та підсумкового контролю, а також присутність здобувача вищої освіти на заняттях та його активність під час їх проведення; дотримання академічної доброчесності; своєчасність виконання поставленого завдання тощо.

8. Рекомендована література

1. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни : монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 672 с.
2. Мартинюк Р. Забезпечення президентом національної безпеки й обороноздатності держави та доктрина "прихованих" президентських повноважень / Р. Мартинюк // Освіта і наука у сфері національної безпеки: проблеми та пріоритети розвитку : матеріали круглого столу (м. Острог, 27 січня 2023 р.). — Острог, 2023. — С. 48–52.
3. Гарбадин А. Постмодерні підходи до аналізу політики / А. Гарбадин // Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. — Л. : Новий Світ-2000, 2020. — 1000 с. — С. 491-511.

4. Етнополітика в Україні в умовах сучасних суспільно-політичних змін: реальний стан, виклики, перспективи : монографія / автор. кол.: Войналович В. А. (керівник, наук. ред.), Єленський В. Є., Кулик В. М., Малиновська О. А., Набок С. В., Поліщук Ю. М., Рябчук М. Ю. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2023. 424 с.
5. Кризи політичного розвитку в Україні: причини, зміст і способи нівелювання : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Р. В. Балабан, С. Г. Брехаря, Л. Л. Кияниця, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 352 с.
6. Закон України «Про національну безпеку» від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
7. Національна стійкість України та національна безпека. Аналітична записка / за ред. О. М. Майбороди. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 40 с.
8. Інтерпретація російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях / За ред. В. Кулика. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. – 328 с.
9. Бабкіна О. В. Методологія пізнання політико-правової дійсності. Правова політологія. Академічний курс: підручник / авт. кол.: за ред. І. О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2021. С. 94–116
10. Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення: монографія. Львів : Сполом, 2020. 418 с
11. Климончук В. Й., Дерев'янка С. М. Зовнішньо політичні інтереси України в Катарі, Кувейті та ОАЕ. *Політикус: науковий журнал*. 2022. Випуск 4. С.
12. Климончук В.Й, Марчук В.В. Суб'єкти публічної дипломатії України в Катарі, Кувейті та Об'єднаних Арабських Еміратах. *Вісник НТУУ "КПІ" Політологія. Соціологія. Право*. 2022. Випуск 3(55). С. 61-68.
13. Климончук В. Тенденції розвитку міжнародних відносин у ЄС крізь призму підготовки дипломатичних кадрів у державах Вишеградської четвірки. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2023. № 41. С. 124-129.
14. Кормич Л. І., Милосердна І. М., Прохоренко А. М. Сучасні політичні процеси: навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; Нац. ун-т «Одеська юридична академія», Одеса; Фенікс, 2023. 58 с
15. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
16. Резнікова О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища: монографія – Київ : НІСД, 2022. – 532 с.
17. Ляшенко О. О. Державний устрій України: простір інтеракції національно-громадянського та етнічного : монографія. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2023. 216 с.
18. Політична безпека України: проблеми політичного і державного правління. Прогнозна оцінка, механізми забезпечення : монографія / за ред. чл.-кор. НАН України О. О. Рафальського, чл.-кор. НАН України О. М. Майбороди. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 304 с.

19. Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.
20. Український соціум: політико-психологічний вимір зміни поколінь : зб. наук. праць. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 15 груд. 2023 р. / за ред. Ю. Ж. Шайгородського. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ–Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2023. 304 с.
21. Політична безпека України: проблеми політичного і державного правління. Прогнозна оцінка, механізми забезпечення : аналітична записка. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 64 с.
22. Мацієвський Ю. The Ukrainian Resistance Movement in the Occupied Territories / Ю. Мацієвський // PONARS EURASIA policy memo. — 2023. — № 837.
23. Matsiyevsky Y. Internal Conflict or Hidden Aggression: Competing Accounts and Expert Assessments of the War in Ukraine's Donbas / Y. Matsiyevsky // Civil War? Interstate War? Hybrid War? Dimensions and Interpretations of the Donbas Conflict in 2014-2020 / Edited by Jakob Hauer. — Ibidem-Verlag, 2021. — P. 165–190.
25. Kozero O. Modern EU policy on development and protection of Jewish communities: declarations and realities. Warsaw: European World Publishing, 2023. 108 p.
26. Martyniuk R. President and Executive Power in a Mixed Republican Form of Government / Martyniuk R., Romanov M. // Theory and Ukrainian Experience Codrul Cosminului. — 2023. — Vol. 2. — P. 307–328.
27. Savchuk V. The National Policy of Ukraine and the Question of Unity of the Ukrainians: 30 Years of Experience and Its Effectiveness through the Indicators of National Self-Consciousness of the Youth, Education and Upbringing of Youth in New Realities: Perspectives and Challenges / Savchuk V., Balashova O. // Youth Voice Journal. — 2022. — Vol. II. — P. 77–91.
28. Savchuk V. The National Policy of Ukraine and the Question of Unity of the Ukrainians: 30 Years of Experience and Its Effectiveness through the Indicators of National Self-Consciousness of the Youth, Education and Upbringing of Youth in New Realities: Perspectives and Challenges / Savchuk V., Balashova O. // Youth Voice Journal. — 2022. — Vol. II. — P. 77–91.
29. Balashova O. “Electoral Participation and National Identity: Searching for Common Ground” / Balashova O., Savchuk V. // Youth Voice Journal : Young People In Education. — 2021. — Vol. 2. — P. 21–33.
30. Петренко І. І. Методи політичних досліджень: навч. посібник. Київ: Норма права, 2023. 220 с.
31. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Київ, Либідь. 2019. 470

Викладач Климончук В.Й.